

Міністерство фінансів запровадили ряд альтернативних інструментів для зберігання заощаджень в іноземній валюті: казначейські зобов'язання, інвестиційні монети, облігації внутрішньо-державної позики в іноземній валюті. Тобто цей ряд інструментів мав би стати альтернативою готівковому зберіганню валюти.

З поширенням інформації, про можливість введення цього законопроекту, знову відновили свою діяльність нелегальні пункти обміну валюти. Тільки протягом перших тижнів після розгляду даного законопроекту працівники податкової міліції Львівщини було відкрито кримінальні справи проти 14 осіб, які здійснювали на вулицях валютно-обмінні операції. Вказані особи не мали дозвільних документів на таку діяльність, відтак, з отриманих доходів не сплачували жодних податків.

Більшість економістів вважають, що введення в Україні податку на продаж валюти у розмірі 15% від суми операції лише посилить тіньовий ринок і не приведе ні до чого хорошого. Було б краще, якщо б, влада створила умови для інвестування в цінні папери, але цього зроблено не було. Зараз громадяни інвестують в дві речі – нерухомість та валюту. Тепер держава хоче забрати всі ці запаси громадян через такий 15-відсотковий податок. Ні до якого економічного покращення цей закон не призведе, тому що він знаходиться поза межами економічної політики.

В «кращому» разі цей закон хочуть зробити лише для того, аби спровокувати громадян продавати валюту, аби наситити валютний ринок. Адже зараз відбувається девальвація гривні і ніхто валюту не продає.

Існує думка в економічних колах, що влада впроваджує такі рішення, тому що не може належним чином провести економічні реформи, і що розмови про цей податок означають остаточний колапс пенсійної реформи. Влада обіцяла, що зараз проходять другий та третій етапи реформи, але цього не відбувається. Надходжень у фонд немає. Тому цей закон є не просто ознакою неспроможності уряду та Нацбанку, а й свідчить остаточний провал пенсійної реформи. Вона закінчилася на підвищенні пенсійного віку для населення.

Також, Національний банк України, пропонуючи 15% збір при продажу валюти, хоче стимулювати працедавців виплачувати зарплату виключно в національній валюті. Відбудеться стимуляція фізосіб і їхніх працедавців до отримання (видачі) зарплат виключно в національній валюті. Тобто це ще й боротьба із зарплатами «в конвертах» – відбілювання доходів і підвищення прозорості розрахунків. Це і є ще однією метою введення даного податку.

Пояснюючи, чому було обрано збір саме в розмірі 15%, зазначається, що за основу взято ставку податку з фізичних осіб, яка діє у країні. Але після першого слухання щодо цього податку існує можливість, що він буде знижений в подальшому до 10%.

За деякими даними, портфель валютних кредитів населення сьогодні перевищує 10 мільярдів доларів, і тому збір на купівлю валюти став би «серйозним тягарем». Тому й вирішили запровадити такий збір саме на продаж валюти.

Не виключено, що парламентська більшість ухвалить закон про податок на продаж валюти, якщо буде прийняте централізоване рішення.

Говорячи про перспективи ухвалення законопроекту, у парламенті найближчим часом проведуть роботу й знову обговорять основні норми законопроекту з можливими поправками до нього. Але вірогідність введення цього податку, не дивлячись на всі за і проти, все ще є, і чекати його запровадження варто в лютому 2013 року.

Олег КОЛІСНИК

Тернопільський національний економічний університет

ПРИНЦИПИ ТА ПРІОРИТЕТИ БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ ЄС

В сучасних умовах бюджетна політика, поряд з грошово-кредитною, є одним з найважливіших важелів впливу держави на розвиток економіки, підвищення її конкурентоспроможності. Бюджетна політика в Європейському союзі є двокомпонентною:

наднаціональний рівень загальноєвропейської бюджетної політики, представлений Спільним бюджетом ЄС, та, власне, національні бюджетні політики країн ЄС. При цьому, на відміну від грошово-кредитної політики, яка із розвитком Європейського Валютно-економічного Союзу і переходу ряду країн до спільної валюти євро набула наднаціонального характеру, в реалізації бюджетної політики прерогатива й надалі відводиться національним державам.

Разом з тим нові виклики на початку ХХІ ст. (відставання в темпах економічного розвитку від США, зростання безробіття, боргова криза тощо), а також пріоритети реалізації Лісабонської стратегії із побудови в ЄС найбільш динамічної у світі економіки, заснованої на знаннях, здатної до постійного зростання, що забезпечує охорону навколишнього середовища і соціальне згуртування народів держав-членів ЄС, провокують підвищення уваги до принципів та пріоритетів реалізації бюджетної політики Євросоюзу з наданням більшої вагомості її наднаціональній складовій.

Євросоюз у своїй бюджетній політиці прагне поєднувати вимоги виконання соціальних зобов'язань зі стимулюванням економічного зростання. Основними напрямками його бюджетної політики виступають досягнення циклічної збалансованості бюджетів, запобігання надлишкових бюджетних витрат, контроль обсягу державного боргу. До інструментів бюджетної політики ЄС можна віднести обмеження бюджетного дефіциту, державного боргу.

Спільний бюджет ЄС складається з урахуванням принципів: єдності (unity) – всі витрати і доходи зведені в один документ; універсальності (universality) – всі витрати чітко розписані по статтях бюджету; щорічності (annuality) – операції, розраховані на ряд років, підрозділяються на стадії, що відповідають бюджетним рокам; рівноваги (equilibrium) – бездефіцитність бюджету, при цьому для його поповнення заборонено вдаватися до позик. Таким чином, у разі необхідності, протягом року видаткові статті можуть коригуватися. Якщо доходи перевищують витрати, то позитивне сальдо поточного року записується як дохід наступного. П'ятий принцип – специфікації (specification) – витрати розписуються за конкретними завданнями, що унеможлиблює нецільове використання коштів. Для ефективного виконання бюджету існує можливість трансфертів між його окремими статтями. З 1999 р. всі статті Спільного бюджету обчислюються в єдиній валюті – євро.

Таким чином, усі ці принципи свідчать про бажання країн-членів ЄС обмежити компетенцію Євросоюзу в питаннях наднаціональних публічних фінансів. Очевидна суперечність між прагненням країн контролювати зростання витрат і бажанням Європейського парламенту перевести в Спільний бюджет якомога більше статей видатків національних бюджетів, власне, і визначає основну відмінність у підходах національних урядів щодо реалізації бюджетної і монетарної політики в Європейському союзі.

Щодо пріоритетів бюджетної політики ЄС, то вони, з одного боку, відображають в історичній ретроспективі еволюцію Європейських спільнот (табл. 1), а з іншого – обмеження величини так званих власних ресурсів (99% доходів Спільного бюджету ЄС), встановлене у розмірі 1,23% від валового національного доходу ЄС.

Таблиця 1

Пріоритети бюджетної політики ЄС

Період	Пріоритети
1988–1992 (Delors I)	<ul style="list-style-type: none"> • Формування внутрішнього ринку • Запобігання бюджетній кризі • Об'єднання багаторічної рамкової програми фундаментальних і прикладних досліджень
1993–1999 (Delors II)	<ul style="list-style-type: none"> • Соціальна політика та політика зближення • Запровадження єдиної валюти (євро)
2000–2006 (Agenda 2000)	<ul style="list-style-type: none"> • Розширення Союзу • Реформування структурних фондів і фондів зближення • Реформування Спільної сільськогосподарської політики

2007–2013	<ul style="list-style-type: none"> • Сталий розвиток • Охорона та управління природними ресурсами • Права громадянина, свобода, безпека та правосуддя • ЄС як глобальний партнер
2014–2020 (проект)	<ul style="list-style-type: none"> • Сталий розвиток і робочі місця • Клімат і енергетика • Глобальна Європа

Щодо поточної фінансової перспективи на 2007–2013 рр. то розподіл за статтями видатків Спільного бюджету засвідчує пріоритетність фінансування програм забезпечення конкурентоспроможності (46%) та підтримки аграрного сектору (41%).

Література

1. Сидорова Е.А. Особенности бюджетной политики в Европейском союзе – М.: ИМЭМО РАН, 2012 – 129 с.
2. Фінансова перспектива ЄС на 2014–2018 роки: способи впливу / В. Гуменюк, К. Зарембо, А. Білоус. – 2010. – 29 с.

Валерія КОНИК

Буковинський державний фінансово-економічний університет, м. Чернівці

СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ З МІЖНАРОДНИМ ВАЛЮТНИМ ФОНДОМ

Сучасний етап розвитку України характеризується значними економічними і політичними труднощами. Після періоду експериментів у перші роки незалежності в країні розпочалися спроби ринкових реформ. Ці ініціативи були підтримані міжнародними фінансовими організаціями, зокрема – Міжнародним валютним фондом (МВФ), Світовим банком (СБ), Європейським банком реконструкції і розвитку (ЄБРР).

Провідними дослідниками відносин України та міжнародних фінансово-кредитних установ є Рогач О.І., Моринець С.Я., Кабанов В.Г., Савлук М.І., Федосов В.М. та інші.

Сьогодні світова економіка перебуває у стані міжнародної економічної і інтеграції, посилюються інтернаціональні, соціально-економічні зв'язки між країнами, що призводить до створення спеціалізованих інституцій, які своєю діяльністю координують та коригують сферу міжнародних фінансових відносин, тим самим відповідаючи за міжнародний економічний розвиток.

Україна стала членом Міжнародного валютного фонду 03 вересня 1992 року. Цій події передувала значна підготовча робота, виконана Міністерством фінансів та Національним банком згідно із Законом України від 03.06.1992 р. № 2402-ХІІ «Про вступ України до Міжнародного валютного фонду, Міжнародного банку реконструкції та розвитку, Міжнародної фінансової корпорації, Міжнародної асоціації розвитку та Багатостороннього агентства по гарантіях інвестицій».

Згідно із зазначеним законом Міністерство фінансів України визначено фінансовим агентом, а Національний банк України – банком-депозитарієм будь-яких сум МВФ на території України [1]. Україна почала користуватися кредитами МВФ з 1994 року в умовах наростання незбалансованості зовнішніх платежів і, на жаль, у значних розмірах.

З 17 травня по 28 травня 2012 в м. Києві перебувала місія Європейського Департаменту МВФ консультацій за Статтею IV Угоди МВФ. У ході зустрічей з фахівцями зацікавлених міністерств та відомств обговорювались питання економічної та фінансової ситуації в Україні, а саме: фіскальний прогноз на 2012 та 2013 роки; надходження до бюджету у 2012 та 2013 роках; видатки у 2012 році; реформи державного адміністрування-останні ініціативи та плани, динаміка заробітних плат у державному секторі; доходи та видатки Пенсійного фонду України у 2012 році; плани Уряду щодо приватизації на IV квартал 2012 року та 2013 рік; відшкодування ПДВ; плани